

Historiografie dějin umění

Závěrečný test, 2021

Zdravím a na začátek přidávám malý návod k napsání textu zkoušky.

- Zkouška bude mít podobu krátkých odpovědí, které budou odpovídat na otázky v prezentaci.
- Aby zkouška měla určitou další „přidanou“ hodnotu, vybral jsem k otázkám některé z obrázků, které jsou pro Vás připraveny jako součást závěrečné bakalářské zkoušky z dějin umění. Při zkoušce byste měli poznat umělecké dílo a stručně je charakterizovat. Tak si na několika příkladech zkuste to, co později skutečně při zkoušce zažijete. Vybral jsem obrázky, u nichž bývá často chybováno (z obrázků jedině pohled do muzea není součástí závěrečné zkoušky).
- Při psaní odpovědí tedy uvedete autora, název a dataci díla na obrázku (k obrázkům připojuji vždy nějaké indicie nebo další doprovodný text, který Vám s identifikací pomůže).
- Odpověď napíšete textem, v němž zohledníte dílčí body, které Vám v otázce nabízím. Součástí tohoto textu by měla být vždy i identifikace obrázku (s jedinou výjimkou u obrázku tří pozic historiků umění, kde se ptám pouze na místo).
- Odpovědi by měly být paralelou možné slovní odpovědi. Takže nemusí být nějak přehnaně rozepsané – stačí odpovědět v bodech.

1. Co je to paradigma ve vědě (teorie Thomase Kuhna)?

2. Podívejte se na definici disciplinární vědecké matrice podle Rüsena/Blanka a zkuste ke každému jejímu dílku připojit to, co je charakteristické pro období kolem poloviny 19. století, tj. dobu, v níž dominovala Berlínská škola dějin umění:

3. Kde byste našli anekdoty o starověkých malířích, které se objevují jako častá témata v raně novověkých obrazech?

4. Jaké jsou základní přístupy v sochařské práci podle Leona Albertiho? Jsou tři. Najděte ke každému příklad z Albertiho doby, tj. z první poloviny 15. století.

5. Co je to „istoria“ (např. v pojetí Albertiho) – uveďte příklad, který Alberti uvádí a najděte v dějinách renesance nebo baroku ještě jeden další:

6. Giorgio Vasari je pokládán za praotce dějin umění. Napište proč, a poté vysvětlete jeho základní motivaci a přístup:

- Co Vasari napsal?
- Jak svou látku rozdělil a podle jakých kritérií?
- Co je to disegno a invenzione v jeho pojetí?
- Jaké bylo jeho dědictví v pozdějších dobách?

- Dále si přečtete pdf-text o malíři Masacciovi a rozeberte jeho strukturu (ta struktura je u všech Vasariho životopisů v podstatě obdobná):
- Čím začíná životopis v prvních odstavcích?
- Co uvádí Vasari ze životopisných dat?
- Jakou formou podává Vasari obraz uměleckých děl (analyzuje je, popisuje je, nebo jak jinak)?
- Vyhledejte v textu odkaz na obraz, který Vám předkládám a uveďte to, co Vasariho na obraze nejvíce zaujalo.
- V čem vidíte rozdíl mezi obrázkem vlevo a vpravo na následující tabuli – jeden z těchto obrázků máte ve Vasarim určený, druhý je od Masacciova učitele a spolupracovníka (od kterého?).

7. K následujícímu obrazu, který je součástí také vizuální části státní zkoušky, zodpovězte dílčí otázky:

- Nejprve: autor obrazu je jeden z nevlivnějších akademických a dvorských umělců (napište jeho jméno a prostředí, v němž působil) – v prvním kroku stručně charakterizujte samotný obraz stylově a všimněte si dění v obličejích (připomeňte si Leonarda, k němuž se zřejmě malíř na rozdíl od svých kolegů při práci pro významného objednavatele vztahoval)
- Obraz byl prvním dílem tohoto autora pro krále, tehdy třiatřicetiletého; tomuto králi zemřel těsně předtím jeho slavný první ministr a mladý král se rozhodl, že od tohoto okamžiku bude již vládnout sám (kdo to byl?)
- Druhý krok - ikonografie: poznáte téma obrazu ? (název se objevuje v literatuře i v místě svého výskytu ve dvou variantách).
- Směrem k objasnění ikonologie: všimněte si námětového detailu – dívky a další postavy se dívají na muže ve zlatém brnění, zatímco ústřední postava ženy se koří před postavou v červeném plášti:
- Třetí krok: obraz se stal začátkem větší série, která měla odkazovat na hodnoty, s nimiž se mladý král chtěl identifikovat (zkuste se zamyslet nad osobou, která je na plátně zpodobena, a nad hodnotou, která je v tomto momentě představena).

8. Kdy a kde vznikly první umělecké akademie v Evropě?

- Kdo byl prvním ředitelem akademie v Praze ? Je to autor tohoto obrazu:

9. Na následujícím obrázku vidíme pohled do dobového muzea umění se třemi postavami, které se věnují uměleckým dílům:

- Jaké je to muzeum umění, v němž byl vystavován proslulý Laokoon a kdy vzniklo?
- Jaké typy předchůdců dnešních historiků umění zde najdeme – co je to za období, v němž dějiny umění v našem slova smyslu vznikly?
- Uveďte dva historiky umění, kteří mohou být pokládáni za první historiky umění v moderním slova smyslu (jeden propojuje dějiny umění s klasickou archeologií – druhý dějiny umění obohatil o historickou kritiku):

10. Carl Friedrich von Rumohr

- Stručně napište, proč je významný pro dějiny umění?
- Co znamená jeho funkční pojetí stylu?

11. Kdo to byl Jean Bapt. Louis Séroux d'Agincourt ? A jeho dílo?

12. Jacob Burckhardt

- Jeho uměleckohistorické práce
- Jakým svým uměleckohistorickým konceptem se stal známým?

13. Co je to Morelliho metoda v dějepisu umění?

- Jmenujte jeho obdivovatele v rámci určité „školy dějin umění“
- Jmenujte jeho nejznámějšího následovníka ve znalecké práci

14. Heinrich Wölfflin

- Jaký metodický přístup je s tímto historikem umění spjatý?
- Jeho důležitým cílem bylo nalézt „základní uměleckohistorické pojmy“ pro analýzu uměleckých děl raného novověku, vyjmenujte je:
- Na připojeném obrázku jsou dvě malby. Vlevo je to jedna z významných maleb předchůdce barokního stylu z doby kolem 1600, z určité italské oblasti (v severní Itálii), kde po něm vznikla významná „škola“ barokního malířství (obraz je dnes v Louvru). Vpravo je obraz jednoho z nejvýznamnějších barokních malířů 18. století v Čechách (obraz je v zámecké kapli severovýchodně od Hradce Králové).

Napište nejprve jména autorů a ikonografické pojmenování obrazů (oba obrazy budete mít rovněž u státní zkoušky):

- A potom zkuste použít **všechny** Wölfflinovy základní pojmy k jejich charakteristice – udělejte si škálu od 1 do 4 (tj. od jednoho pólu ke druhému) a zařaďte do ní oba obrazy – vždy stručně zdůvodněte svůj výběr.

15. Vídeňská škola dějin umění

- Kdo z historiků umění mezi tuto školu patřil ? (stačí vyjmenovat)
- Co bylo základním cílem příslušníků této školy?
- Alois Riegl:
 - a) Jak se jmenuje slavná Rieglova práce, podávající přehled vývoje forem ve starověku až po pozdně antické umění?
 - b) Ve své práci Riegl používá k osvětlení své interpretace termín „Kunstwollen“, co si pod tím představujete svými slovy?

- Obrázek interiéru na obrázku ukazuje jednu významnou chrámovou stavbu z období, k němuž se vztahuje Rieglova ona nejslavnější práce. Jak se jmenuje onen objekt, co je to za dispoziční typ a z jaké doby pochází především jeho interiér + mozaiky pod okny ?
- Označte Rieglovým termínem „Kunstwollen“ tohoto objektu – a jaký termín bychom měli použít pro vedlejší objekt z období císařského Říma?

